

TORONTÁL.

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI NAPILAP.

Előfizetési árak:
 Egész évre ----- 12 frt.
 Félévre ----- 6 „
 Negyedévre ----- 3 „
 Egy óra ----- 1 „
 — Egyes szám 4 kr. —

Kiadóhivatal:
 Pleitz Fer. Pál könyvnyomdája
 Nagybecskerek, Ur-utca 276. sz.,
 hová az előfizetések és a lap
 szétküldésére vonatkozó felszo-
 lalmások intézendők.

Szerkesztőségi iroda:
 Nagy-Becskerek,
 Zápolya-utca 1-ső szám,
 hová a lap szellemi részét, illető
 minden közlemény intézendő.

Hirdetések
 a kiadóhivatalban fogadtatnak el.
 Azonkívül az összes hirdetési
 irodákban.

Megjelenik mindennap,
 vasár- és ünnepnapok
 kivételével.

A császár és a béke.

Nagybecskerek, október 23.

Egy berlini levél, melyet a „Correspondence de Pesti” diplomáciai körökből kapott, jelenti, hogy a pétervári német nagykövetnek egy távirata a német császárt előkészítette, hogy minden pillanatban legyen készen Sándor császár halálhírének érkezésére.

Épp így érkezett hivatalos forrásból arról is jelentés, hogy a császár halála és Nikoláj Alexandrovics trónörökös nagyherceg trónralépése semmi változást sem fog előidézni Oroszország békés külpolitikájában. Ellenkezőleg konstatálják, hogy Miklós leendő császár, a mi békeszeretetének feltételén megbízhatóságát illeti, ha lehet, még nagyobb mértékben megérdemli az európai diplomácia bizalmát, mint az atyja.

Miklós trónörökös közvetlen környezetében forgó bizalmi személyek meg éppen úgy nyilatkoznak, hogy az a becavágya, miszerint épp úgy, mind az angol uralkodónál és hercegeknél arra nem is gondolnak, hogy háborús politikára való hajlandóságot tulajdonítsanak nekik, ő is meghódítsa a maga számára ugyanazt az európai bizalmat, mint az atyjának megszereznie sikerült.

Miklós leendő császár személyének megítélésénél garantizált ténynek kell tekinteni azt, hogy temperamentumában, hajlamaiban, sőt még elköltetésében is inkább angol vagy dán hercegeképpen fejlődött. Erre nézve Staal londoni orosz nagykövet bizonyítványára hivatkoznak. E diplomata

dése folytán szintén angol nézeteket sajátított el, különös rokonszenvet és bizalmat érez a leendő császár. Ezt a bizalmat még fokozta az, hogy Staal ur kezdesének kell köszönni, hogy a trónörökös eljegyzése Alice hesseni hercegnővel a trónörökös szívevágyának megfelelően létrejött. Azokra a diplomatákra nézve, a kik ismerik Viktória angol királynő viszonyának és nagyanyai szeretetének bensőségét darmstadti rokonai iránt, a leendő orosz császárnak ez a megválasztása sokkal nagyobb politikai fontossággal és előnyösebb hatással bír az európai béke jövőjének biztosságára, mint az e házasságot ellenző orosz udvari körökben eredetileg bevallották.

A leendő császárné jellemzését tehát röviden e szavakban kell összefoglalni, hogy ő nemcsak egy szabadelvű és vallási türelméről híres német fejedelmi családból származó hercegnő, hanem ezen kívül angol királyi hercegnő is, ezért nagy számban ez a házasság az ó-oroszok szemében, melyet ők német-angol házasságnak neveznek. A pétervári udvarnál akkreditált diplomáciai képviselők jelentései szerint a liberálisabb rendszerváltozást a belpolitikában kétségtelennek tartják.

Az osztrák választási reform. Windischgrätz miniszterelnöknek a választási reformra vonatkozólag tartott értekezleten kiválólag azon kérdéssel foglalkoztak, vajjon nem lehetne-e bizonyos munkás-osztályoknak a választási jogot megadni, a nélkül, hogy azért külön munkás-kuriát kellene alakítani. Az értekezleten felmerült a terv, hogy a képviselőházba 20 munkás választásának be. A konzervatívok ellenük a tervet és követelik a választási jogot nemcsak a munkásoknak, hanem más kategóriáknak is. Illetékes helyen határozottan ohajjták, hogy a választási reform a választási jognak a munkásokra való kiterjesztésével eszközöltesse.

Aktualis kérdések.

Nagybecskerek, október 23.

A képviselőház pénzügyi bizottsága tegnap vette tárgyalás alá a belügyi tárcza költségvetését. Ez idén a rendesnél sokkal több aktualis kérdés foglalkoztatta a bizottságot.

Igy mindenekelőtt épp oly érdekes, mint mélyen elszomorító a gyermekhalandóság kérdése. 1893. kolerában meghalt Magyarországon 3773 ember, difteritiszben pedig 34.183, tehát majdnem tízszer annyi.

Hieronymi miniszter részletes felvilágosításokat adott a difteritisz terjedése ellen az idej budapesti kongresszus előtt alkalmazásba vett intézkedésekről, s azoknak eredményéről. A budapesti demográfiai kongresszuson előterjesztett dolgok után a kérdés új stádiumba lépett. Szóló Bókai tanár felkérésére azonnal utalványozott a budapesti Stefánia-kórház számára serum beszerzésére 500 frtot. A nevezett kórházban tett beoltások valóban felette kedvező eredményt mutatnak. Szóló ez ügy bővebb tanulmányozására két egészségügyi felügyelőt küldött ki Párisba s a gyógyszer nagyban előállító németországi gyárba is küldött ki egy felügyelőt. A gyógyszer előállításáról, ha a beérkező jelentések is megerősítik az eddigi kísérletek eredményét, itthon fog a kormány gondoskodni az állatgyógyintézetben. Ha nagyobb összeg bocsátatik szóló rendelkezésére, az üdvösen fog felhasználtatni azon esetben, ha a kiküldöttek jelentései indokolni fogják a további lépéseket e téren.

Pázmánydy és Horánszky interpellációira a belügyminiszter a következő érdekes nyilatkozatokat tette:

Kijelenti, hogy a közigazgatási reformok sorrendje felvételre már a kormány

A „TORONTÁL” TÁRCZÁJA.

A császármadár.

Írta: André Theuriot.

Save doktor, a veje, Fülöp és én, mi három nyitottuk meg a vadászidényt a Dent de Lafont lábánál, szeptember utolsó napjainak egy reggelén. Abban a pillanatban, midőn felfelé mentünk egy hegyfenyő és égerfával borított lankás oldalán, egy meglehetősen nagy madár törtetett elő a fenyő sűrűjéből és sajós szárny-csapással hatolt a magasba.

A doktor arcahoz emelte a fegyverét és lött.

— Találva! kiáltott diadalmasan, mialatt a madár lesuhant előttünk a fűbe.

Ő oda szaladt, hogy felvegye az elejtett vadat.

— Egy osztrák-madár, szólott felénk közeledve, mialatt rá fujt a madár barna és sűrű tollára; és még hozzá kövér és jó husában van, amit különben holnap megízlelünk. . . És miután én itt van Fülöp, mondá veje felé fordulva, ugy nem éri az a sors, ami a mult évit érte.

— A mult évit? kérdezte Fülöp olyan arckifejezéssel, mint aki semmit sem ért; biztosíthatom, hogy én semmire sem emlékszem.

— Valóban? Várjon csak, mindjárt fel-frissítem emlékező tehetőségét.

— Üljünk le és én elmondom önöknek az én tavalyi osztrák-madaram történetét és ez újra meg fogja önöket arról győzni, hogy az ajk és a sorleg közt milyen nagy a távolság.

Körbe ültünk egy gyepel és mohával sürrün fedett helyre, kutyáink mellettünk nyugtókodtak, orrukat első lábaikra téve és képeleti

legyek után kapkodva. Ez a hely éppen arra látszott teremve lenni, hogy pihenőül szolgáljon és az ember egy történetet elmeséljen. Mögöttünk az égerfák tartották könnyű árnyékot és ha ezeket a legkisebb szellő megingatta, úgy a nap reánk hintette sugarát. Szembe velünk, a legelőnek használt hegysszakadék, mely csaknem felért a sziklás Lafont hegyösscsúsig, amely kékes fekete árnyban volt burkolva. Ennek aljába a hegyssoros, mely hirtelen Bluffy felé kanyarodva, egyszerűen csak összeszűkült és a melynek sötét, magas fenyőkkel benőtt mélyén, halk, kellemes hangon egy láthatatlan patak csörgedezik.

A lekasált réten itt-ott néhány nagy réti szögfü és olyan csend körökörül, melyet alig szakított felbe néha egy-egy cizenege éles hangja és az őszi féreg egyhangú cziprelése.

— Nos hát, kezdte Save orvos elbeszélését kissé gunyos hangon, a mult évben éppen ilyen tájban volt, midőn szokásos körutamról a hegyekben elszórtan fekvő falvakból hazatérőben voltam.

Rovaquinal, hol az ut lefelé viszen, egy patienszettel, Jaquement apóval találkoztam, ez örökösen az erdőt bujja és javithatlan vadászó. Amint megláttam, már messziről reám kiáltott:

— Doktor ur, éppen Vavierből jövök és ott hagytam valamit Save asszonynál az ön számára.

— Ugyan mit, Jaquement apó?

— Egy osztrák-madarat, a melyet tegnap lőttem az Emereil magaslatán. . . Tudom, hogy ön különösen kedveli ezt a vadat, és így gondolkodom magamban, midőn fölemeltem; „Itt van, ebből jó pecsenye lesz Save ur részére.” Forró köszönetet mondtam ennek a derék

embernek. Igazán, ez most gyöngémnél fogott meg, mert rendkívül szeretem a császármadarat, annyival is inkább, mert ez igen ritkán fordul elő nálunk.

— És a mint tovább folytattam látogatásaimat, már előre nyaltam a számát arra a gondolatra, hogy milyen jó ebéd vár ma én reám.

Elképzeltem magamban ezt a császármadarat szalonnával megspékelve, szőlőlevélbe göngyölgetve, a mint gyenge tünel stíl. S már láttam a hosszas táliban, a mint ott pihen, arany sárgára sülve, gömbölytlen, izletesen, inyosiklandozó szagot árasztva és gondolatban néhány csepp szitrom-levet facsartam erre a puha húsra, hogy jobban kiadja a fenyő szagot, melylyel ez a madár át van hatva.

— És a mint így bennél az inyencs orvos, arckifejezése egészen átszellemült, kék szemei ragyogtak és érzéki mosdulattal végig husta kesét nedves ajkán.

— Ezzel a kilátással, folytatta tovább, több türelmem volt, midőn a hegyi falvakban látogatásaimat folytatva a vén asszonyok fecsegését és a porontyok visitását, kiket gyógykezelttem, kellett hallgatnom. És midőn tapogattam, kopogtattam betegeimet, midőn rendeleteimet irtam, mindig csak ez hangzott fülemben: „Császármadár lesz vacsorára! . . . Es ez jó kedvvel és türelemmel töltött el . . .

Igen későn érkeztem haza a kecsisásból kissé törődötten, de mégis fenartva ettől az étvágygerjesztő császármadártól. Es amint le-szerszámoltam és az istállóban elhelyeztem lovamat, amint lebuztam csizmáimat, megmondottam és házi köntösömet magamra vettem, dudolászva beléptem az ebédlőbe, hol már meg volt terítve és csak engem várt Save asszony.

programjába s a kormány e sorrendhez ragaszkodni fog. Ehhez képest előadja, hogy a fegyelmi és községi törvény az előkészítés előrehaladt stadiumában vannak s szóló azokat rövid idő alatt beterjeszteni reméli.

A választási törvény revíziójáról ma szóló csak annyit mondhat, hogy e kérdés is állandó foglalkozásának tárgyát képezi.

A mi a nemzetiségi ügyeket illeti, agitációról s izgalomról az erdélyi részeken ma szólni nem lehet, a kedélyek ott rég nem voltak olyan nyugodtak, mint ma. A nemzetiségi törvényre nézve szóló azon egyéni nézetét nyilvánítja, hogy annak megváltoztatását nem tartaná indokoltnak, hanem az a véleménye, hogy a szükséges intézkedések a megalkotandó reform-törvényekbe véteessenek fel. Horánszkynek válaszába, hogy erdélyi utja alkalmával mindjárt az első nap elmondta választói előtt, mi vezette őt ezen utjában. Egy szóval sem kínált senkit semmivel és oly képviselőt, a melylyel tárgyalásokba bocsátkozhatott volna, egyáltalán nem ismer el s ezt nemcsak szóval mutatta meg, de tettel is bebizonyította. Személyes információ szerzése volt az utjának célja, s oly becses és közvetlen információkat szerzett utja alkalmával, hogy soha sem volt oka azt megbánni, sőt mihelyt körülményei engedték meg is fogja ezen utat ismételni. A választási törvényt a nemzetiségekkel nem ő hozta kapcsolatba, ellenkezőleg ismételt nyilatkozataiban hangsúlyozta, hogy a cenzus Magyarország egyes vidékei közt sokkal nagyobb disparitásokat okoz, mint Magyarország és Erdély közt; ennek egyenlő alapokra fektetését tehát általános szempontok igénylik. Abban teljesen igazat ad Horánszkynek, hogy e kérdésekben a legnagyobb óvatossággal kell eljárni, s ezt az óvatosságot mindig szem előtt is fogja tartani.

Az alföldi munkáskérdésre nézve megjegyzi, hogy az összes jelenségek szerint annak létoka főleg közgazdasági, azonban kétségtelen, hogy az igazságokra a szocialis emisszariások megjelenése s bizonyos röpíratok nagy befolyással vannak. Ez idő szerint ott nyugalom van; betiltotta volt a munkágyűléseket; mint-hogy azonban ily kivételes intézkedéseket hosszú ideig fenttarthatónak nem tart, kérdést intézett ez iránt a törvényhatóságokhoz s a beérkező jelentésekhez képest fog intézkedni.

A millennaris pótdóra vonatkozó ár-

vamegyei határozatot még nem hagyta helyben, az még nem fekszik előtte. Altalában megjegyzi, hogy a mi nem maradandó kulturális eseményekre szolgál, az oly pótdót nem fogja helyben hagyni; minden esetben pedig megfontolás tárgyát fogja képezni, vajjon az új pótdót az illető megye, közgazdasági állapotánál fogva egyáltalán elbirja-e.

Az anyakönyvi szervezet kérdésére nézve ismétli ama részletes felvilágosításokat, a melyeket es ügyben a ház bizottságainak tárgyalásai alkalmával adott s megjegyzi, hogy a központi igazgatásnál célba vett állásokat nem rögtön, csak fokozatosan, a szükséghez képest, szándékozik betölteni. Ugyanez áll a felügyelőkre nézve is. Új intézménnyel állván azonban szemben, óvatosságból szükség van bizonyos intézkedésekre, hogy ott, ahol a lokális hatóságok nem lennének képesek a felügyeletet kellőleg gyakorolni, ez pótolható legyen. Részletesen indokolja a központi igazgatásnál célba vett többi kiadási emelkedéseket is s végül kéri az előirányzat megszavazását.

A bizottság változatlanul megszavazta a központi kiadások előirányzatát.

HIREK.

Tájékoztató.

Október 24. Tanácsgyűlés Nagybeszereken.
Október 28. A magyar olvasókör közgyűlése.
November 3. A magyar olvasókör hangversenye.
November 12. Közigazgatási bizottsági ülés.
November 15-18. Országos vásár.

A gőzfűdő naponta reggeli 5 órától nyitva van, nők részére kedden és pénteken délután.

— Főszolgabíró helyettesítés. Radoszavlyevics pancsovai főszolgabírónak állásáról való lekötésének folytán megüresedett főszolgabíróságra Jablonszky Miklós antalfalvi főszolgabíró helyettesített.

— Hymen. Radivojevitcs József sicsfalvi (Torontál-m.) vasúti tisztviselő eljegyzte öz. Plocek Anna temesvár-majorkülvárosi hástulajdonosnő leányát. Az esküvő november elején lesz a jösszéfvárosi r. kath. plébánia-templomban.

— A „Magyar Olvasókör“ e hó 28-án vasárnap délután 3 órakor tartja rendes közgyűlését. Minthogy a körnek eddigi helyiségeiből; november hó 1-én ki kell költözködni és hasonló alkalmas helyiséget nem kaphatott, a körnek berendezéséről is kellett gondoskodni, mi szintén a közgyűlés feladata lesz. A kör november hó 1-vel a régi „Pest szálló“ földassinti

helyiségébe megy át. A közgyűlés tárgysorozata: 1. Elnöki bejelentések. 2. Lakásügy. 3. Berendezések. 4. Pénztári jelentés. 5. A novemberi ünnepély. 6. Esetleges indítványok. 7. Választás a megüresedett állásokra.

— Szegedi ügyvédek tanulmányútja. Több szegedi ügyvéd tegnap kiment Németországba, hogy Berlinben és Breslauban az új törvénykezési eljárást: a szóbeliséget és közvetlenséget tanulmányozzák. Az ügyvédek közül dr. Ivánkovits Sándor tiszti főügyész, dr. Róssa Issó, dr. Ujj József, dr. Nyilassy Pál és dr. Szivessy László Berlinbe, Reiniger Jakab és Wéggmann Ferencz ügyvédek pedig Breslauba utastak. A társasághoz csatlakoztak Wilhelm Arnold és Kanitzer Rezsó h.-m.-vásárhelyi ügyvédek is.

— A pancsovai járásból. Levelezőnk írja: Azon alkalmából, a midőn Radoszavlyevics Károly saját kérelmére a jól megérdemelt nyugalomba vonul, a járás közönsége méltó búcsúünnepélyt rendez, mely ünnepélyre vármegyénk tisztelve szeretett főispán urunk ő méltósága küldötté-gileg meghivatik. A járás közönsége maga magát tiszteli meg, ha első alkotmányos főbírájától a ki évtizedekig hazafiasap szolgálta a járást, ünnepélyesen elbucsuzik. Nem kevésbé örömmel fogadta a járás közönsége, hogy Jablonszky Miklós antalfalvi főszolgabíró lett kirendelve, hogy mint méltó utódja átvegye e járás vezetését Radoszavlyevicstől; úgy mint mindég ez alkalmakkal is beigazolván látjuk, hogy ő méltósága főispán urunk alaposan ismeri e nagy vármegye minden segit-zugát és kitudja választani embereit.

— Komócsy József siremléke. A Petőfi-Társaság nevében annak elnöke Jókai adakozásra hívja föl a közönséget, hogy ebből Komócsy-nak méltó siremléket lehessen állítani. E felhívás szövege szerint a következő:

A magyar irodalom egyik derék munkását, a Petőfi-Társaság érdemeiben gazdag alelnökét vesztette el Komócsy Józsefben. Emléke melegen él még a magyar olvasók szívében, de hideg teteme ott künn enyészik már a Kerepesi-temető porában! Az ő sirja is csak akkora, mint a többi alvó társak sirja, bár lelke és szíve jóval nagyobb vala számtalan másénál, és a jeltelen halomról senki fel nem ismerheti, hogy hol pihen a költő, a ki annyi termékeny munkakedvet, őnzetlen szeretettel, annyi még el nem dalolt érzést s a szípkáros jó kedvnek annyi kellemes ötletét vitte oda le magával, hogy a nevének emlékezete már nem fért be sirjába.

A Petőfi-Társaság nem akarja, hogy mind ez így maradjon: méltó emléket óhajt a költőnek emelni, s ime, tisztelettel felhívja a magyar közönséget, hogy adományaival a nemes ezél elérését lehetővé tegye. Mert nem maradhat annak jeltelenül sirja, a kit e hazában annyian szerettek! Ha a boldogultnak minden tisztelője csak pár fillérrel járul is a kegyeletes esélhez: nemcsak fényes emlékoszlop fogja egyszerre hirdetni a költő és a hálás közönség érdemét.

E célra szánt szives pénzküldeményeket úgy a Petőfi-Társaság pénztárnoka: Jeszenszky Danó (Koronaherczeg-utca 8.), valamint bármely lap szerkesztősége köszönettel fogad. Kelt Budapesten, 1894. október havában. Jókai Mór elnök.

— A serum ellenségei. Nagyhirű orvosok a fényesnél-fényesebb sikerek után egyre tüdőző hitetlenséggel, laikusok meg feltétlen esodálattal tárgyalják az orvostudomány eme legújabb esodaszerét, csak egy helyütt fészkelte be magát vasfogakkal a sskkepézis: a nyomdászok rénybe. Igen, bármily hihetetlen hangozzék is, a nyomdászok rény karosu ölmos katonáinak is megvan a magok vélekedése, amelynek néha éppen az ellenvélemény nagy többségével szemben szoktak kifejezést adni. A gyógyserum valóságos lázadást keltett táborukban s miután sok ideig tehetetlenül ugrándoztak ketrecükben, tegnap saját külön koboldjuk utján módját ejtették, miképen adhatnak megnyilatkozást a serum komolysága iránt érzett kételkedésüknek. A serum Torontál-megyében került szikket, amely tegnapi számunkban jelent meg, választották ki akosiójuk terrenumául. Miközben a kész kolumna olomsikja a gépszajtó hengerei közé került, két fekete olomvitész pokoli, de a kerekék zakatolásában elvesző kacajjal kipattant a csatasorból. Így lett a serumból s és e kövítés megfűtása révén rum. Bosszujok azonban nem sikerült, mert az olvasó már az összefüggésből is kivehette, hogy itt serum-nál egyébről nem is lehet szó.

— Mi less vacsorára, kérdém közönyös arcokifejezést negélyezve.

— A tegnapi maradt ürücsomb, — mondá feleségem nyugodtan — és árticsóka eszettel, olajjal. Megvetőleg mosolyogtam, mint olyan ember, a ki tudja hanyadán van.

— Mind ez igen jó, kedves barátnóm, mint bevezetés. De a határos réss, a sült . . .

— Minő sült? . . . Hissen nincsen sült.

— Hogyan? És a császár-madár?

— Melyik császár-madár? Kérdi feleségem, minden nyugodtsága mellett is elpirulva egy parányit.

— Eh, az a császár-madár, amelyet Jaquemant apó hosott . . . Találtam ma reggel és azt mondta, hogy a te keszeidbe adta.

— Ah, válaszolt Save asszony szórakozottan, a császár-madár! . . . Igas . . . emlékszem.

— Nos hát? kiáltottam türelmetlenül.

— Nos hát! elküldtem a vönknek . . . Ast gondoltam, hogy es a vad ritka és drága Párisban és így a legközelebbi vonattal elküldtem gyermekeinknek . . .

Megvallom, kedves Fülöp, hogy akkor a pokolba kívántam minden vőt, kiket onnyire szeret anyósnak. Dühös voltam, hogy egész nap eszel a császár-madárral kecsgetttem magagamat . . . De végre is, miután huszonnégy óráig átkostam őnt, megbocsátottam . . . Hanem legalább islett-e? . . .

— Kedves apósom, felelt Fülöp, higye el, én nem tudom, hogy jó volt-e vagy rossz . . . mert, esküszöm önnek, hogy én sohasem láttam se őn vadpecsenyét.

— Na ez már mégis sok! kiáltott mérgezően a doktor. Lássuk csak, még a napot is meg-

tudom mondani . . . Szeptember 8-án volt, Kisasszony napján! . . .

— Sem ezen, sem más napon nem láttam császár-madarat az asztalomon . . . Ámbár kérdesse meg feleségemet . . .

— És miután a doktor éggett a vágtyól felderíteni e titokteljes eseményt, tehát visszatértünk Vivierbe. Csak mi ránk várokoztak, hogy a villáreggellit felhosszák.

— És Fülöp alig hogy kibontotta asztalkendőjét, rögtön kérdőre vonta fiatal nejét!

— Mártha, a doktor ma reggel egy császár-madarat lött . . . Erről jut eszembe, ugyan mond csak, emlékszel rá, hogy anyád a múlt évben küldött egyet nekünk? Bizonyosan tudod-e, hogy megkaptuk?

— Már hogyne kapták volna meg? kiáltott Save asszony, én azt kívántam, bár ne is hosták volna; és a doktor mennyire nehezelt érte! . . . Emlékezz vissza csak Mártha, Kisasszony napján volt.

— Igas, most már emlékszem, mondá a fiatal asszony odavetőleg.

— De, kezdj újra Fülöp, mi nem ettünk ebből a császár-madárból és te nem is emlitted nekem!

— Nem, kedves barátom? szivességet akartam tenni a doktorunknak, ki a babyt gyógyította és amint megkaptam, azonnal elküldtem neki . . .

— Végre! — óhajtott felgúnyosan a doktor — és es még talán agglegény! . . . De gondoljuk a legjobbat és reméljük, hogy ő legalább megette a császár-madarat.

— A Senki szigetén. Temeváról jelentik, hogy Starojolszky szolgabíró több uri emberrel ment a Jókai „Arany emberéből” ismert Senki szigetére. Déli szünetkor a társaság üvegeket dobált a levegőbe, melyekre czélba lőttek. Egyszerre a szerb tulpartról egymásután több lövés dördült el. A társaság egyik tagjának feje mellett süvített el a golyó. A kihívó határsértésről a kormánynak jelentést tettek.

— Az aninai bányaszerencsétlenség. Azt a borzalmas katasztrófát, a melynek az eddigi megállapítások szerint hetvennél több munkás esett áldozatul, mint bennünket pótlóan értesítenek, nem a viheder, hanem dynamit töltény elcsattantása által okozott robbanás okozta. Egy munkás, a szigorú tilalmat figyelmen kívül hagyva, kereset okából dynamit tölténnyel robbantott egy falat a aknában megüledett nagymennyiségű kőszénpor tüzet fogva lángra gyúlasztotta az oszlopokat.

A Róna-akna, a melyben a robbanás történt, 470 méter mély és ki van falazva. Képzése másfél millió forintba került. E hó 20-án hajnali fél négy óra tájban valamennyi automat veszélyjelző csöngetni kezdett, az aknából robbanást és tüzet jeleztek. Reich gondnok azonnal megjelent és megkezdte a mentőszállítást, mely borzasztó képet nyújtott. Az aknában 80 munkás dolgozott, ezek közül 25-öt holtan, 31-et súlyosan sebesülve hoztak föl, 11 szerencsésen megmenekült, 13-at nem találtak meg azonnal, csak vasárnap, természetesen holtan. A 31 megsebesült közül is vasárnapra 23 kisenvedett és így a halottak száma 61. Leírhatatlan a környék rémülete, a szerencsétlenül jártak legtöbbje családostól, sokan apjukat, férjüket és testvéreiket veszítették el. Egy szász-kai román családból 3 testvér veszett oda. Egyikük 9 gyermeket hagyott hátra. A hátramaradtak nyomora annál nagyobb, mert nyugdíjra sem tarthatnak igényt, legtöbbje vadhasaságban élve a hátramaradtak teljese a társaság kegyelmére vannak utalva. A munkások legnagyobb része szász-kabányai volt, kik csak nagyobb ünnepekre mehettek el látogatni családjaikhoz. A közelebb lakók egész héten át dolgoznak és vasárnaponként hazajárhattak. A sebesültek szenvedései leírhatatlanok; némelyiknek arcza annyira megégett, hogy még hozzátartozói sem ismerik föl. 16 halottat Szász-kára, kettőt Csiklovára szállítottak eltemetés végett. Az Aninai maradtakat vasárnap temették el nagy részét mellett, a midőn Riegel W. vezetése alatt az összes bányászok és a hámor munkásai is kivonultak a zenekarral együtt. A Róna-akna feirobbanása után a helyszínen megjelent Papp bányakapitány és Motsidlovsky főszolgabíró elfalasztatták a meggyult aknát és főtörkvésüket a veszély elszigetelésére fordították. Az elszigetelési munkálatok folytatása közben a kritikus helyen újabb robbanás történt vasárnap délelőtt; két helyről óriási detonáció közt tüztenger csapott ki. Szerencsére, az ott dolgozó munkások idejekorán elmenekülhettek. A Róna-akna helyreállítása még egyre folyik és sok időbe és munkába kerül, míg ismét használható állapotba helyezhetik vissza. (Lásd táviratainkat).

— Diáksegélyző egyesület. A nagy-beoskereki közs. főgymnasium „Diáksegélyző Egyesület”-e f. h. 20-án tartotta alakuló gyűlését, melyen a tisztikar következőképpen választotta: Elnök: Keresztes László VIII. o. t. Főjegyző: Stojanovits Vasul VII. o. t. Pénztárnok: Lang Béla VIII. o. t. Ellenőr: Horváth Géza VIII. o. t. Titkár: Wieser Denső VII. o. t. Főkönyvtáros: Franz József VII. o. t. Alkönyvtáros: Winter Lajos VII. o. t. I. aljegyző: Keresztes József VI. o. t. II. aljegyző: Zsirus Zoltán V. o. t. Választmányi tagok: A VIII. osztályból: Hesz M. és Lóza J. A VII. osztályból: Brezovsky N., Franz L., Grosz S., Krausz J. és Tolveth K. A VI. osztályból: Bretschneider F., Müller F., Rippka J. és Vuchetich J. A V. osztályból: Bauer P., Mihálovits J., Stassik T. és Szabó Z.

— Elfogott gyilkos. Ó Bacséról jelentik: A rendőrség híres körözött embert fogott el. A neve Somogyvaracz Gáspár, monostorszei illetőségű szökött rab, akit köröznek. Somogyvaracz emberölésért 12 évig Illaván volt a most még 3 évig kellett volna lennie Hartán a követítő intézetben. De innen megszökött, állítása szerint azért, mert az igazgató túlszigorúan bánt vele és még kevesebb napszámot (5 krt) kapott, mint Illaván. Somogyvaraczt a rendőrség átadta járásbírósnak, Hartára való kísértetés végett.

— Utkaparók öröme. Tudvalevő dolog, hogy a megyei törvényhatósági utakon alkalma-

zott utkaparók jelenleg csak havi 12 frt díjazásban részesülnek, mely csekély fizetés mellett igen természetesen, hogy csak nagy nélkülözések mellett képesek magukat fentartani. Torontál vármegye törvényhatósági bizottsága azonban a legutóbb tartott ülésében gondoskodott arról, hogy az utkaparók jelenlegi nyomoruságos helyzetén segítve legyen, azért elhatározta, hogy 1895. évtől kezdve 40 utkaparó havi 16 frt, 20 utkaparó havi 18 frt és 20 utkaparó pedig havi 20 frt díjazásban részesüljön és így lehetővé van téve, hogy a vármegye hatósága alkalmasabb egyéneket nyer utkaparóknak, kiknek viszont lehetővé van téve, hogy szorgalmukhoz képest fokozatos előléptetésben is részesülhetnek, ha csak a vármegye eme jótékony határozatához a kereskedelmi miniszter a hová az felterjesztetni fog, jóváhagyását meg nem tagadja.

— Van szerencsés a t. cz. közönség b. tudomására hozni, hogy őszi bevásárlási utamat befejezve Bécsből hazatértem és most a legújabb divat szerinti női konfekciókból, u. m. gallérok, pelerine-ek, capes, kabátkák és esőköpenyekből dus raktárt tartok az őszi idényre a legköltségteljes és a lehető legolcsóbb árak mellett. Minden hölgyet a saját érdekében tisztelettel figyelmeztetni bátorodom, hogy szükségletei fedezése előtt a legnagyobb szakértelemmel összeállított áruraktáramat sziveskedjék megtekinteni. Kovács Gedeon.

— Brázay sósborszesze a legnépszerűbb és legelterjedtebb kútnő házszer, melyet bátran lehet a legjobb gyógyszerkülönlegességnek nevezni, mert a legjobb hatásának van elismerve fejfájás, migrain, szem-, fül- és fogfájás, meghűlés, nátha, hurut, szakgatások, csusz- és közsvénybajok ellen. Az orvosok négyféleképpen rendelik használatát: bedörzsölésre borogatásra belsőleg és massagera is, mely utóbbira különösen dr. Lörinosz és más előkelő orvosok melegen ajánlják. Mint minden jó szer, Brázay sósborszesze is sok utánzásra talált. A gyenge utánzatok elkerülhetése céljából ajánlatos csak olyant fogadni el, melynek címkején Brázay házának képe alatt védjegyként a nagy üvegen 19. szám, a kis üvegen 20. szám van feltüntetve s ónkupakjai Brázay cégfeliratával vannak ellátva.

S z i n h á z .

Tót legény Amerikában.

A ki igazi színházbarát, az menjen el hétfőn egy zónaelőadásba. Öröme fog tenni abban a zsufozásig megtöltött színházban, melyben a nagymamak ránczos képe ott mosolyog a kicsikék pufók arca mellett, melyben nincsenek blazirt kritikusi bérlők és nem található egy ember is, ki ne mulatna, ne kacagja. Es ez a derült hangulat visszahat a színpadra is. Mintha csak mindegyik szereplőnek jobb volna a kedve, úgy iparkodnak, úgy mókásnak, hogy az is nevet, ki talán a jó izlés nevében felemelné tiltakozó szavát. A tegnapi előadás is a jó kedv csillaga alatt ment végbe. Régen láttunk olyan sikerült tót legényt mit Könyves, ki esuttal leszállt a hőzők és szerelmesek magaslátáról és beállt a komikusok konkurrensének. Bizony vesszedelmes konkurrensé támadt Viharynak és Ferenczynek, kiknek csak azért nem volt okuk tegnapi reá haragudni, mert mindegyik megtalálta a maga helyét és tapsait. Főleg Ferenczy o y kitűnő maszkbán mutatta be recipiálendő polgártársunkat, hogy minden egyes szavával zajos derűtséget keltett. A hölgyek közül Fejes Lidinek jutott a legtöbb taps. A rokonszenves fiatal énekesnő semmi nyomoruságot sem mutatott azért, amiért zóna-primadonna kezd belőle válni. Pedig bizony-bizony mondom, hogy a közönség legnagyobb része szívesebben hallgatja, mint a színpad tetején nagy garral hirdett primadonnát. Astán elvégre is nagyobb öröm zónában telt háznak játsznai mint bérletszűnetben öt páholynak. No de ezek belügyek, melyekbe mi nem akarunk avatkozni! A többi szereplők közül Leövey, Szébenyi, Kövi, Erdélyi Ottilia, Delli, teljes igyekezettel azon iparkodtak, hogy a legderültebb hangulatban tartsák a hálás közönséget. B.

T á v i r a t o k .

A képviselőház feloszlata.

Budapest, okt. 23. (A „Torontál” eredeti távirata.) A képviselőház pénzügyi bizottságának mai ülésén Pázmándy Dénes kérdést tett a belügyminiszternél az országgyűlés feloszlatajáról forgalomba került hírek dolgában. Hieronymi belügyminiszter hangsúlyozta, hogy a képviselőház időelőtti feloszlatajáról szó sincs.

Az aninai katasztrófa.

Budapest, október 23. (A „Torontál” eredeti távirata.) Anináról telegrafálják: A katasztrófa két halállal vívódó áldozatának vallomásából kiderült, hogy a katasztrófát tényleg dynamit robbantás okozta. Az illetőt Medele Jánosnak hívták. Könnyelműsége által önmagának és mintegy hetven társának halálát okozta. Robbantani különben csak felügyelet alatt szabad, még szerencse, hogy a robbantás közvetlen a felváltás előtt történt, midőn a legtöbb munkás már a felszínre készült jönni, máskülönben 217 bányász menthetetlenül oda veszett volna. 14 munkás még most is a mélységben fekszik és ezek hullái talán csak hetek múltán lesznek felhozhatók. Az üzem folytatható lesz, mert a tűz el van szigetelve. Motsidlovsky főszolgabíró hivatalos jelentése kiemeli a munkások bámulatos nyugodtságát és önfeláldozását, melyet a halottak felhozatalánál, a sebesültek kórházba szállításánál és elszigetelt falak építésénél tanúsítottak. Wiligens igazgató megígérte, hogy a társulat a halottak családjaikról búsán fog gondoskodni, épen úgy mint az 1884. decemberi katasztrófánál. Az illetőknek tíz évet beszámítanak. Családjaik 50 frt temetkezési költséget és kárpótlást kapnak.

A nagybeteg czár.

Budapest, okt. 23. (A „Torontál” eredeti távirata.) Livadiából telegrafálják: A czár a legújabb hivatalos bulletin szerint az éjjel megszakításokkal öt óra hosszat aludt. Ma reggel felkelt a rendes időben. A czárné egyik oldalán egészen megbénult, folyton síró görcse van. György nagyherceg az éjjel vért hányt. Alice hercegnő hír szerint tegnap áttért az orthodox hitre.

Budapest, okt. 23. (A „Torontál” eredeti távirata.) Pétervárról telegrafálják: A czár betegsége a borkii katasztrófának tulajdonítják, a hol mindkét oldalán erős zuzódásokat szenvedett. Azóta sohase volt egészséges.

Nagybeoskereki városi színház.

Bérlet 10 sz. Idény-előadás 18.

Kedden, 1894. október 23-án:

A DOLOVAI NÁBOB LEÁNYA.

Színmű 5 felvonásban. Irta: Herczegh Ferencz (Rendező: Könyves J.)

S z e m é l y e k :

Jób Sándor	—	—	—	Leövey József
Vilma, leánya	—	—	—	Holcsey Ilona
Özvegy Domaháziné, Jób huga	—	—	—	Köviné Julia
Szentirmay, hussárszásados	—	—	—	Kövi Ede
Szentirmayné	—	—	—	Kápolnai Irén
Tarján, főhadnagy	—	—	—	Könyves Jenő
Loránt, hadnagy	—	—	—	Delli Henrik
Bilitzky herceg, hadapród (18 éves)	—	—	—	Szebenyi A.
Merlin, báró	—	—	—	Vihary E.
Sklabonyai	—	—	—	Ferenczy Frigyes
Merlin ügyvédje	—	—	—	Láugh Jenő
Jób ügyvédje	—	—	—	Hernády J.
Jób orvosa	—	—	—	Pásztor J.
Jób inasa	—	—	—	Miksey J.
Miska szolga	—	—	—	Kiss József
Napós káplár	—	—	—	Hernády J.

Vadászküldöttség, osalólek. — Idő: jelenkor.

Kedete fél 8 órakor.

Holnap szerdán színpad kerül: Királyfogás.

Felelős szerkesztő: Dr. Brájer Lajos.

VASUT-ÜGYEK.

Magyar királyi államvasutak igazgatóság.

Hirdetmény. (Osztrák-magyar-francia-vasuti kötelék. Helyesbítési lap a gabona kiviteles díj-szabáshoz.) A fenti kötelékben gabona, hüvelyesek, örlemények stb. szállítására f. évi október 1-én életbelépő kiviteles díj-szabáshoz október hó 15-én egy helyesbítési lap fog megjelenni, mely szerint a cs. kir. szab. déli vaspálya-társaság Budapest előtt fekvő néhány állomásának örleményekre foglalt díjtételei a budapesti pályaudvarokra érvényes tételekkel egyenlősítettnek fognak. Budapest, 1894. szeptember hó 24-én. A magyar kir. államvasutak igazgatósága a részes vasutak nevében is. (Utánnomást nem díjaztatik.)

Magyar kir. államvasutak. — (Üzletvesetőség Miskolcra.)

A m. kir. államvasutak Putnok állomásán 3 hivatalnoki lakással bíró földszintes lakás kiépítésének biztosítására, ezennel nyilvános verseny tárgyalás hirdettetik. A tervek, a költség-számítás, a szerződési és ajánlati minta, ugy-szintén a pályázati feltételek a miskolci üzlet-vezetőség pályafentartási és építési osztályában Szemere utca 29. sz. I. emelet a hivatalos órák alatt megtekinthetők. A munkára teendő ajánlatok legkésőbb 1894. évi október hó 10-én

déli 12 óráig alulírott üzletvesetőség I. osztályánál nyújtandók be. Az ajánlat 50 kros, a hozzá tartozó mellékletek pedig ikenként 15 kros bélyeggel ellátva, lepecsételve és a borítékra a következő felirattal ellátva nyújtandó be: Ajánlat a Putnok állomáson építendő lakóházra. Az ajánlatok benyújtását megelőző napon az az 1894. évi október 9-én déli 12 óráig 900 frt azaz kilencszáz öt. é. forint bántépénz teendő le a miskolci üzletvesetőség gyűjtőpénztáránál készpénzben, vagy állami letétekre alkalmas értékpapírokban. Az értékpapírok a budapesti tőzsdén legutóbb jegyzett árfolyam 90%-ával számíthatók, de soha névértékén felül. Csak ideje korán beérkezett írásbeli ajánlatok szolgálhatnak a tárgyalás alapjául. A beérkező ajánlatok el- vagy el nem fogadása iránt a miskolci üzletvesetőség fentartja magának a szabad döntési jogot. Miskolc 1894. szeptember hó 26-án. Az üzletvesetőség. (Utánnomást nem díjaztatik.)

Magy. kir. államvasutak.

„A magy. kir. államvasutak igazgatóságának értesítése szerint a kaposvár-mocsoládi h. é. vasuton fekvő „Assaló” állomás neve, kereskedelemügyi m. kir. miniszter ur ő nagyméltósága rendeletéből, Somodor-Assalóra változtatott.” Budapest, 1894. szeptember 25. Az igazgatóság. (Utánnomást nem díjaztatik.)

Magy. kir. államvasutak.

(Uj személy- és podgyászdíj-szabás életbe léptetése a szlavonai h. érd. vasuton). A magy. kir. államvasutak igazgatóságától vett értesítés szerint a szlavonai h. érd. vasuton, a násic-ujkappa-batrinai és pleternica-pozsegai vonalrészek megnyitása napjával új személy- és podgyászdíj-szabás lép életbe, mely a magy. kir. államvasutak díj-szabás elárúsítási osztályában (Csengeri utca 33. szám) 10 krért kapható. Budapest, 1894. szeptember 29. Az igazgatóság. (Utánnomást nem díjaztatik.)

Magyar királyi államvasutak.

Hirdetmény. (I. pótlék életbeléptetése a szlavonai h. é. vasut árudijszabáshoz.) A magy. kir. államvasutak kezelése alatt álló szlavonai helyi érdekű vasut eszék-nasici vonalán érvényes árudijszabáshoz (II. rész) folyó évi október hó 1-én az I. pótlék lép életbe, mely a határozmányok, kivételes díj-szabások és a kilometer mutató módosításait illetve kiegészítését és állomásnevek megváltoztatását tartalmazza. Ezen pótlék példányai a magyar királyi államvasutak díj-szabásárában 5 krajczárért kaphatók. Budapest, 1894. szeptember 22. Az igazgatóság. (Utánnomást nem díjaztatik.)

H i r d e t é s e k.

Lakatos-
Esztergályos-
Öntő-
Mintaasztalos-
Mázoló-

tanonc-zok

(762—3.3)

azonnal felvétetnek
az első délmagyarországi gépgyár,
vas- és fémöntőde
részvénytársaságnál
Nagy-Becskereken.

2647. szám 1894.

(771—3.1)

Pályázat.

Bótos községben, 400 frt évi fizetéssel javadalmazott segéd-jegyzői állás betöltésére nézve a választás folyó évi október hó 31-én délelőtt 11 órakor fog Bótos község-házánál megtartatni.

Felhivatnak a pályázni kívánók, a kik a magyar és szerb nyelvet szóval és írásban, a német nyelvet szóval bírják, hogy kellően felszerelt folyamodvényaikat a választást megelőző napjáig alólírott nál benyújtásák.

Kelt Nagybecskereken, 1894. október 19-én.

Bakálovich, főszolgabíró.

Pleitz Fer. Pál

Nagy-Becskereken

Uri-utca 3-ik és Zápolya-utca 1-ső szám alatt

ajánlja dusan felszerelt

nyomtatványraktárát.